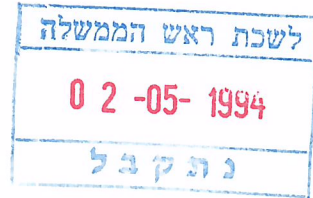

החטיבה
לתכנון מדיני

סודי
מצע לדיון

ב הו"ד

י"ז באייר תשנ"ד
28 באפריל 1994

994094

האם יש לאש"פ/תוניס חלופה בקרב הפלסטינים למו"מ עם ישראל

1. הגדרת הסוגיה
מקורות שונים, ובכללם גורמים רמי דרג בממשל האמריקני, מביעים לאחרונה באופן גובר את חששותיהם לגבי מעמדו של ערפאת ברחוב הפלסטיני, ואת ספקותיהם לגבי יכולתו לישם ההסכמים שיחתמו עם ישראל ולשלוט, בתוך כך, בטרור הפלסטיני.
2. יתר על כן, ככל שמתקדם המו"מ עם הפלסטינים, על ערוציו השונים, צצים יותר ויותר סימנים של חוסר בטחון במחנהו של ערפאת לגבי יכולתו של אש"פ ליטול על עצמו את האחריות של ניהול מערכת מורכבת, פסאודו-מדינה, בעזה ויריחו, לספק את הציפיות והצרכים האזרחיים-כלכליים של הציבור בשטחים ולהוכיח תוך זמן קצר הישגים ושיפור לעומת המינהל האזרחי הישראלי, שאת מקומו תופש אש"פ.
3. החששות המתלווים לספקות ביחס ליכולתו של ערפאת TO DELIVER THE GOODS, יחד עם הקשיים והעיכובים במימוש ההבטחות הבינ"ל למימון העברת הסמכויות בעזה ויריחו לידי אש"פ, מעוררים בצידנו סימני שאלה לגבי תכלית ותוחלת הדיונים עם השותף הפלסטיני הנוכחי - אש"פ/תוניס - וצריכים לעורר אצלנו מחשבות לגבי פתיחת אופציות חדשות לשינוי, או הרחבת חוג השותפים הפלסטינים הפוטנציאליים לצורך המשך המו"מ המדיני.

החטיבה
לתכנון מדיני

סודי
מצע לדיון

4. הנחות יסוד לדיון
אש"פ/תוניס היה ועודנו הגורם הדומיננטי ביותר בקרב הפלסטינים בשטחים ובפזורה. עם זאת, בהתמקדות של ישראל באש"פ/תוניס בלבד, ובנציגיו המובהקים בשטחים (פייצל חוסייני בראשם) היה משום התעלמות מהאתגרים שמציב הרחוב הפלסטיני לאש"פ ולבלעדיות הייצוג הפלסטיני שאש"פ תובע לעצמו.
5. אישים פלסטינים בשטחים, כמו פייצל חוסייני (המנהיגים הסטריליים), שואכים את כוחם מאש"פ/תוניס ותלויים בו. הם אינם מייצגים נאמנה את הרחוב הפלסטיני בשטחים, אינם נהנים מתמיכת הציבור הרחב ואינם מהוים סמכות פוליטית, או רעיונית.
6. ישראל טעתה באי-טיפוח הקשר עם המנהיגים האותנטיים שהצמיחה האנתפאדה, אלה שיצרו לעצמם בסיס כח ולגיטימציה תוך כדי פעילותם בהתקוממות וישיבתם בכלא הישראלי.
7. תנועת החמא"ס הפכה, תוך שנים ספורות, לגורם משמעותי בשטחים, והיא ממשיכה לצבור אהדה וכח על חשבון אש"פ, תוך ניצול המצב הכלכלי-חברתי בשטחים והאופן שבו מנהל אש"פ את המו"מ עם ישראל. תנועת החמא"ס מאיימת על מעמד ההנהגה של אש"פ, ומהווה אתגר ברור לבלעדיות האש"פית על ייצוג העם הפלסטיני.
8. מבחינת החמא"ס אין מדובר בסכסוך של פלסטינים, או של ערבים, נגד ישראל, אלא בסכסוך של מוסלמים נגד יהודים. מנקודת מוצא זו מתיחסת תנועת החמא"ס לסכסוך כאל מאבק חסר פשרות, ברוח התיחסות האסלאם הקלאסי כלפי "דאר אלחרב". תחת הסיסמא של "מלחמת מצווה" (ג'יהאד) שואף החמא"ס לחיסול ישראל כולה.
9. נקודת המוצא הדתית עומדת גם בבסיס המאבק של החמא"ס נגד אש"פ, הנחשב כגורם לאומי-חילוני. הנסיונות להגיע ל"מודוס-ויוונדי" עם אש"פ הינם מהלכים טקטיים וזמניים מצד החמא"ס, שנובעים מהרגשה שטרם בשלו התנאים לעימות חזיתי עם אש"פ, או מהרעיון (המנחה גם את תנועת האחים המוסלמים במצרים) שכינון המדינה המוסלמית יבוא בהדרגה ומלמטה, אחרי "הכשרת הלככות" ולא בדרך של מלחמת אחים.

החטיבה
לתכנון מדיני

סודי
מצע לדיון

האופציות המוצעות לבחינה

10. להלן מספר הצעות העשויות לשמש בסיס לגישה טקטית חדשה כלפי השותף הפלסטיני למו"מ. כל אחת מההצעות היא אפשרות בפני עצמה. ההצעות ערוכות עפ"י סדר עדיפויות.

א) כדי לחזק את הסיכוי שהמערכת של אש"פ תיכנס באופן רציני לנעלי המינהל האזרחי הישראלי, ותחיל לתפקד ביעילות מירבית בשטחים, יש ליצור שילוב בין אש"פ, על האמצעים הכספיים והלוגיסטיים שבידו, לבין המנהיגים הצעירים בשטחים, המייצגים באופן הרבה יותר אותנטי את הציבור הפלסטיני.

ב) כדי לחזק את הזרם הפרגמטי בקרב הפלסטינים יש לזרז את קצב יישום הסכם "עזה-יריחו", בלא להמתין להשלמת עיבודם של הנושאים הנתונים למחלוקת. במקביל - יש להגביר את הלחץ על הנהגת החמא"ס בשטחים ובחו"ל ולהקדיש מאמצים מיוחדים לסגירת ערוצי המימון של פעילות החמא"ס. התקדמות משמעותית בערוץ השיחות הישראלי-סורי תשפיע לטובה על הערוצים האחרים ותחזק את הנטיות הפרגמטיות אצל הפלסטינים.

ג) מתוך הענות להלכי-הרוח ולנסיבות המשתנות ברחוב הפלסטיני יש לפתוח ערוץ הידברות עם הנהגת החמא"ס בשטחים, כדי לבדוק התנאים והאפשרויות להגיע להבנות בתחומים הנוגעים לתהליך השלום, ובתוך כך להביא להפסקת הטרור.

אפשר, שמהלכים ישראליים בכיוון של הידברות עם החמא"ס יעודד באש"פ יתר פרגמטיזם ונכונות להשלים הסכמים עם ישראל.

אלי שקד